

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av alkohollagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att alkohollagen ändras.

Lagen ska ändras så att rätten för småproducenter att sälja alkoholdrycker direkt till konsumenter utvidgas. Undantagen för gårdsviner och hantverksöl enligt den gällande lagen upphävs, och i fortsättningen fastställs i lagen ett enda undantag som gäller lokala småproducenters försäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på annat sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol direkt till konsumenter på tillverkningsstället. Rätten att sälja alkoholdrycker direkt till konsumenter förutsätter att tillverkaren av alkoholdrycker har beviljats ett detaljhandelstillstånd enligt den gällande lagen. Den utvidgade detaljhandelsrätten omfattar tillverkare vars produktion av alkoholdrycker under ett kalenderår omvandlad till ren alkohol uppgår till högst 100 000 liter. Till följd av lagändringen blir det till exempel möjligt för smådestillerier att sälja produkter som de har tillverkat direkt till konsumenter med detaljhandelstillstånd. Genom propositionen förbättras möjligheterna för småproducenter av alkohol att på sina tillverkningsställen erbjuda mångsidigare turism- och besökskoncept. Propositionen stöder den lokala ekonomin i små alkoholproducenters närmiljö.

Lagen avses träda i kraft .

Sammandrag

Propositionen är en del av genomförandet av regeringsprogrammet för Petteri Orpos regering. I enlighet med regeringsprogrammet reformerar regeringen alkoholpolitiken i europeisk riktning på ett ansvarsfullt sätt och fortsätter den totalreform av alkohollagen som gjordes 2018. Regeringen har som mål att främja rättvis och öppen konkurrens. I regeringsprogrammet har man kommit överens om flera lagstiftningsändringar som gäller öppnandet av marknaden för alkoholhandel och ökad konkurrens.

Syftet med propositionen är att utvidga rätten för lokala småproducenter att sälja alkoholdrycker direkt till konsumenter. Genom propositionen genomförs föresatsen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering enligt vilken det görs möjligt för alla inhemska små- och hantverksbryggerier, smådestillerier och vingårdar att sälja sina produkter direkt från tillverkningsplatserna till konsumenterna med detaljhandelstillstånd. Enligt den gällande lagen får hantverksbryggerier som årligen producerar högst 500 000 liter alkoholdrycker sälja hantverksöl som innehåller högst 12 volymprocent etylalkohol från tillverkningsställena direkt till konsumenter med detaljhandelstillstånd. Samma rätt gäller tillverkare av gårdsvin, som kan få detaljhandelstillstånd för bär- och fruktviner som innehåller högst 13 volymprocent etylalkohol. Dessutom kan varje innehavare av tillverkningstillstånd för alkoholdrycker få detaljhandelstillstånd för försäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol på tillverkningsstället.

Denna proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen var på remiss xx...

De handlingar som gäller regeringspropositionen finns tillgängliga på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=STM101:00/2024>.

Propositionen har anmälts till Europeiska kommissionen den xx december 2025 i enlighet med öppenhetsdirektivet 2015/1535. Frysningsperioden enligt direktivet går ut den xx xxxx 2026. Om kommissionen eller en annan medlemsstat under frysningsperioden lämnar ett detaljerat utlåtande om propositionen, förlängs frysningsperioden med tre månader. Propositionen kan inte godkännas under frysningsperioden.

Lagförslag

Enligt förslaget ändras alkohollagen så att det blir möjligt för lokala småproducenter att sälja de produkter som de tillverkar på tillverkningsställena med detaljhandelstillstånd. Undantagen för gårdsviner och hantverksöl enligt den gällande lagen upphävs, och i fortsättningen fastställs i lagen ett enda undantag som gäller småproducenters försäljning av alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol direkt till konsumenter på tillverkningsstället. Den utvidgade detaljhandelsrätten omfattar tillverkare vars produktion av alkoholdrycker under ett kalenderår omvandlad till ren alkohol uppgår till högst 100 000 liter. Den maximala årsproduktionen räknad i liter ren alkohol innebär att en tillverkare som till exempel tillverkar endast alkoholdrycker med en alkoholhalt på 12 % får tillverka högst cirka 830 000 liter per år. En tillverkare som endast tillverkar starka alkoholdrycker med en alkoholhalt på 40 % kan däremot tillverka högst 250 000 liter per år. Den gräns för årsproduktionen som beräknas som ren alkohol beror alltså på hur starka färdiga alkoholdrycker tillverkaren producerar. På tillverkningsstället får under ett kalenderår

omvandlat till ren alkohol säljas högst 25 000 liter alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol. Detta är mindre än den genomsnittliga årliga försäljningen i en av Alkos butiker, som är cirka 30 000 liter ren alkohol.

En förutsättning för detaljhandelsrätten är att en typisk del av produktionen av alkoholdrycker sker på tillverkningsstället. Som en typisk del av produktionen betraktas inte blandning, utspädning, filtrering eller annan motsvarande enklare behandling av alkoholdrycker. Dessutom begränsas detaljhandelsrätten så att en tillverkare av alkoholdrycker får bedriva detaljhandel med alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol på endast ett tillverkningsställe som är fysiskt åtskilt från andra tillverkningsställen för alkoholdrycker.

Den utvidgade rätt till försäljning direkt till konsumenter på tillverkningsstället som föreslås i propositionen förutsätter att tillverkare av alkoholdrycker beviljas detaljhandelstillstånd enligt den gällande lagen. Således omfattas detaljhandel på tillverkningsställen av alkohollagens allmänna bestämmelser om detaljhandel. Således ska man i verksamheten iakttä till exempel åldersgräns- och berusningskontroll, det vill säga alkoholdrycker får inte överlåtas till exempel till minderåriga eller starkt berusade. Dessutom kan alkoholdrycker säljas i butiker i anslutning till eller i omedelbar närhet av tillverkningsställen enligt de allmänna öppettiderna inom detaljhandeln, det vill säga mellan klockan 9 och 21. Detaljhandelsrätten gäller endast sådan försäljning direkt till konsumenter som sker på själva produktionsstället och där konsumenterna tar med sig alkoholdryckerna, det vill säga alkoholdrycker som omfattas av undantaget får inte säljas genom leverans.

Till följd av lagändringen blir det till exempel möjligt för smådestillerier att sälja starka alkoholdrycker som de har tillverkat direkt till konsumenter med detaljhandelstillstånd. I och med att undantagen för gårdsvin och hantverksöl i den gällande lagen upphävs kan till exempel nuvarande tillverkare av gårdsvin med stöd av den föreslagna utvidgade detaljhandelsrätten i fortsättningen på produktionsstället utöver bär- och fruktviner också sälja vin som framställts av druvor samt till exempel gårdslikörer.

De huvudsakliga konsekvenserna

Propositionen har positiva ekonomiska konsekvenser för företag som tillverkar alkoholdrycker, eftersom allt fler företag i fortsättningen har rätt att sälja sina produkter direkt till konsumenter på tillverkningsstället. Propositionen gynnar till exempel smådestillerier, som i fortsättningen kan sälja de starka alkoholdrycker som de tillverkar i butiker i anslutning till tillverkningsställena. För smådestillerier är ändringen särskilt betydande i förhållande till nuläget, eftersom smådestillerier för närvarande har kunnat sälja sina produkter direkt till konsumenterna huvudsakligen endast i Alko. Propositionen gynnar direkt också några sådana bryggerier eller andra tillverkare av alkoholdrycker som inte har uppfyllt villkoren för detaljhandelstillstånd för hantverksöl eller gårdsvin enligt den gällande lagen. Propositionen är också till nytta för innehavare av detaljhandelstillstånd för gårdsvin och hantverksöl enligt den gällande lagen, eftersom man i den föreslagna lagen slopar definitionerna av gårdsvin och hantverksöl, som för närvarande är mycket snäva. I definitionerna av gårdsvin och hantverksöl i den gällande lagen räknas till exempel upp de tillåtna ingredienser som får användas i produkten. Till exempel gäller undantaget för gårdsvin för närvarande inte viner som framställts av druvor. I fortsättningen ska tillverkare av gårdsvin kunna sälja också druvviner direkt på produktionsstället. Eftersom Finland inte hör till EU:s vinproducerande länder, får vin som tillverkats här på grund av EU-lagstiftningen inte kallas vin, utan sådana alkoholdrycker ska

kallas till exempel svaga alkoholdrycker som framställts genom jäsning av vindruvor. Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering innehåller dock en föresats om att Finland ska ansöka om att upptas i EU:s förteckning över vinproducerande länder. Beredningen av detta projekt pågår vid jord- och skogsbruksministeriet. Denna proposition försätter inte utländska aktörer i en sämre ställning än inhemska aktörer, eftersom utländska aktörer kan sälja sina produkter i ett distansförsäljningsförfarande i enlighet med ett lagförslag som är under behandling i riksdagen (RP 131/2025 rd).

Propositionen har sannolikt inga betydande konsekvenser för den totala alkoholkonsumtionen i Finland. Detaljhandel i anslutning till tillverkningsställen för alkoholdrycker utgör en mycket liten del av den totala alkoholförsäljningen i Finland. År 2024 såldes cirka 770 000 liter alkoholdrycker på de detaljhandelsställen som beviljats tillstånd i anslutning till tillverkningsställen för alkoholdrycker. Detta är cirka 0,1 procent av den totala försäljningen av alkoholdrycker i Finland.

Propositionen inskränker Alkos monopolställning, när alkoholdrycker som för närvarande omfattas av Alkos monopol kan säljas på tillverkningsställen. Detta kan i viss mån inverka på Alkos marknadsandel och på hur legitimt Alkos monopol anses vara. Å andra sidan avviker den detaljhandelsrätt som föreslås för tillverkare av alkoholdrycker även i fortsättningen till sin karaktär från den traditionella detaljhandeln, och sannolikt kommer endast en mycket liten andel av alla alkoholdrycker vars alkoholhalt överstiger 5,5/8,0 procent att säljas på tillverkningsställena. Detta minskar de negativa konsekvenser som propositionen har för Alkos ställning.

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i alkohollagen (1102/2017) 3 § 1 mom. 14 och 15 punkten och 3 mom. och
ändras 17 § 1 mom. 4 punkten och 2 och 3 mom. som följer:

17 §

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe och beviljas

4) en innehavare av tillverkningsstillstånd i anslutning till eller i omedelbar närhet av stället där alkoholdryckerna tillverkas.

En i 1 mom. 4 punkten avsedd innehavare av tillverkningsstillstånd, vars årliga produktion av alkoholdrycker omvandlad till ren alkohol inte överstiger 100 000 liter, får dessutom på tillverkningsstället sälja alkoholdrycker som tillståndshavaren framställt genom jäsning och som innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som tillståndshavaren framställt på andra sätt och som innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol så att försäljningen av alkoholdrycker per kalenderår är högst 25 000 liter omvandlad till ren alkohol. En förutsättning är att en typisk del av produktionen sker på tillverkningsstället. Som en typisk del av produktionen betraktas inte blandning, utspädning, filtrering eller annan motsvarande enklare behandling av alkoholdrycker. En tillverkare av alkoholdrycker får bedriva detaljhandel med alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol på endast ett tillverkningsställe som är fysiskt åtskilt från andra tillverkningsställen för alkoholdrycker.

En ytterligare förutsättning för att ett tillstånd som avses i 1 mom. ska beviljas är att sökanden har utarbetat en plan för egenkontroll enligt 56 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den som har ett detaljhandelstillstånd för gårdsvin och hantverksöl enligt 17 § 2 mom. i den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag har efter att denna lag trätt i kraft ett sådant detaljhandelstillstånd som avses i 17 § 1 mom. 4 punkten.

Helsingfors den dd månad 20xx

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av alkohollagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i alkohollagen (1102/2017) 3 § 1 mom. 14 och 15 punkten och 3 mom. och
ändras 17 § 1 mom. 4 punkten och 2 och 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

14) gårdsvin en alkoholdryck som innehåller högst 13 volymprocent etylalkohol och har framställts enbart genom jäsning av bär, frukter eller andra växtdelar, med undantag för druvor och spannmålsprodukter, och som har tillverkats på ett sådant tillverkningsställe som i rättsligt och ekonomiskt hänseende är oberoende av andra tillverkare av alkoholdrycker, som utövar sin verksamhet i samband med jordbruk och fysiskt åtskilt från andra tillverkningsställen för alkoholdrycker, som inte tillverkar på licens och som per kalenderår producerar högst 100 000 liter alkoholdrycker,

15) hantverksöl en alkoholdryck som innehåller högst 12 volymprocent etylalkohol och har framställts enbart genom jäsning av mältade eller omältade spannmålsprodukter, och där det vid tillverkningen inte har använts andra tillverkningsämnen än korn av andra växter, socker, humle och andra i jäsningen inbegripna växtdelar och kryddor, och som har tillverkats i ett sådant bryggeri som i rättsligt och ekonomiskt hänseende är oberoende av andra tillverkare av alkoholdrycker, som utövar sin verksamhet fysiskt åtskilt från andra tillverkare av alkoholdrycker, som inte tillverkar på licens och som per kalenderår producerar högst 500 000 liter alkoholdrycker; hantverksöl kan också vara sådan sahti som avses i kommissionens förordning

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

(upphävs)

(upphävs)

Gällande lydelse

(EG) [nr 244/2002](#) om komplettering av bilagan till förordning (EG) [nr 2301/97](#) om att införa vissa benämningar i det register över skyddade särarter som föreskrivs i rådets förordning (EEG) [nr 2082/92](#) om särartsskydd för jordbruksprodukter och livsmedel,

Om två eller flera i 1 mom. 14 och 15 punkten avsedda tillverkare av alkoholdrycker samarbetar inom produktionen eller verksamheten, anses det inte betyda att de i rättsligt eller ekonomiskt hänseende är beroende av varandra. Som samarbete inom produktionen eller verksamheten betraktas anskaffning av råvaror och förnödenheter som behövs vid framställningen av alkoholdrycker samt förpackning, marknadsföring och distribution av alkoholdrycker. Vid tillämpningen av detta moment förutsätts det dock att den sammanlagda mängden alkoholdrycker som producerats i samarbete inte överstiger 100 000 liter i fråga om tillverkare av gårdsvin och 500 000 liter i fråga om tillverkare av hantverksöl.

17 §

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe och beviljas:

4) en innehavare av tillverkningstillstånd i anslutning till stället där alkoholdryckerna tillverkas.

Detaljhandelstillstånd för gårdsvin och hantverksöl gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe, och det beviljas tillverkaren av alkoholdryckerna i fråga och gäller i anslutning till eller i den omedelbara närheten av det tillverkningsställe där alkoholdryckens jäsning skett och som finns i en byggnad som avses i markanvändnings- och

Föreslagen lydelse

(upphävs)

17 §

Detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker och förutsättningar för beviljande av sådana tillstånd

Ett detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller högst 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller högst 5,5 volymprocent etylalkohol gäller detaljhandel inomhus på ett enda detaljhandelsställe och beviljas

4) en innehavare av tillverkningstillstånd i anslutning till eller i omedelbar närhet av stället där alkoholdryckerna tillverkas.

En i 1 mom. 4 punkten avsedd innehavare av tillverkningstillstånd, vars årliga produktion av alkoholdrycker omvandlad till ren alkohol inte överstiger 100 000 liter, får dessutom på tillverkningsstället sälja alkoholdrycker som tillståndshavaren framställt genom jäsning och som innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som tillståndshavaren framställt på andra sätt

Gällande lydelse

bygglagen. På detaljhandelsstället får även alkoholdrycker som avses i 1 mom. säljas.

En ytterligare förutsättning för att ett tillstånd som avses i 1 eller 2 mom. ska beviljas är att sökanden har utarbetat en plan för egenkontroll enligt 56 §.

Föreslagen lydelse

och som innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol så att försäljningen av alkoholdrycker per kalenderår är högst 25 000 liter omvandlad till ren alkohol. En förutsättning är att en typisk del av produktionen sker på tillverkningsstället. Som en typisk del av produktionen betraktas inte blandning, utspädning, filtrering eller annan motsvarande enklare behandling av alkoholdrycker. En tillverkare av alkoholdrycker får bedriva detaljhandel med alkoholdrycker som framställts genom jäsning och innehåller mer än 8,0 volymprocent etylalkohol och alkoholdrycker som framställts på andra sätt och innehåller mer än 5,5 volymprocent etylalkohol på endast ett tillverkningsställe som är fysiskt åtskilt från andra tillverkningsställen för alkoholdrycker.

En ytterligare förutsättning för att ett tillstånd som avses i 1 mom. ska beviljas är att sökanden har utarbetat en plan för egenkontroll enligt 56 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .